

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

T R S T - 26. junija 1987 - Leto XXXIX. - Štev. 13 - Petnajstdnevnik - Quindicinale - Abbon. postale - Gruppo II/70 - 500 lir

Naš boj ne bo pojenjal!

Jelka Gerbec

Volitve so mimo. Izidi niso zadovoljivi za nas komuniste. Izguba, ki jo beležimo v vsej Italiji, povzroča neprijetne posledice za vso naše gibanje.

Sedem izgubljenih sedežev v senatu in enaindvajset v poslanski zbornici ne predstavljajo samo škodo za komuniste, ampak tudi samo boj komunistične partije za ovrednotenje njenega programa in njenih načel. Ošibitev komunističnih postojank šibi boj vsega demokratičnega gibanja in omejuje možnosti uspešnega nastopa za reforme, za demokratično napredovanje, za socialni in kulturni razvoj v državi.

Sicer ta boj ne bo pojenjal. Kljub temu padcu glasov, bo KPI nadaljevala svoje prizadevanje, se bo še naprej bila za rešitev odprtih vprašanj, da se v Italiji izpeljejo velike reformatorske spremembe in da se izpolnijo potrebe, želje in zahteve ljudskih množic.

KPI ostaja velika, močna sila, druga po številu v državi, s katero bodo morali nasprotniki še naprej voditi računa, a na katero se bodo, kot vedno, mogli naslanjati ljudski sloji in široke množice ljudi v boju za svoje pravice.

Treba ce bo popraviti mnogo stvari v odnosih vodilnih skupin KPI do osnovnih partijskih organizacij, a zlasti v odnosih KPI na vseh ravneh z volilci, s prebivalstvom, s kategorijami občanov. Zelo bo treba spodbujati sodelovanje med partijskimi organizacijami in občani, oziroma soudeležbo prebivalstva pri partijskih bojih in nastopih, a tudi pri razpravah in pri izdelavi programov in načrtov.

Razgorov z ljudmi je izrednega pomena. Pravilno je, da KPI razprede široko razpravo v svoji notranjosti in da poišče način premostitve sedanje neugodne faze, da izsledi vzroke volilnega padca in da popravi svoje notranje napake. Je pa izrednega pomena, da se ne zapre samo v analizo dogodkov in v teoretsko iskanje popravkov, temveč da se loti konkretnega dela tudi v svoji zunanosti, da se poveže z ljudstvom okrog vprašanj, ki so odprta in rešitev katerih je v ospredju pozornosti ljudi, da se

loti vrste pobud na vseh področjih. Potrebno je, da se njene organizacije nujno pretvorijo v politična središča, ki naj ne ostanejo zaprta vase, temveč ki naj izbrizgajo zunanjo pobudo.

Ko o tem razmišljamo, nam gre misel seveda na nove razmere, ki so se ustvarile s temi volitvami glede na možnosti boja in nastopa za slovenske pravice in za doseg globalnega zakona.

Za časa volilne kampanje se je izkazalo zelo jasno, da je KPI edina vsedržavna je ostala zvesta boju za slovenske pravice. Socialistična stranka, ki je glede teh že nekaj let vodila nejasno in včasih zelo dvoumno politiko, je prav v omenjeni volilni kampanji jasno izkazala svoje popuščanje do slovenskega vprašanja.

Močni pomisleki na zadržanje socialistične stranke glede tega vprašanja nas sicer mučijo že od takrat, ko je pred približno štirimi leti prvič prvak Craxi govoril na trgu Unità. Takrat so prvič socialisti opustili slovenski napis in govor v slovenščini in k predsedstvu so povabili, da predstavi Craxija, znanega bokserja Benvenutija, bivšega svetovalca MSI. Po tistem dogodku je bilo mnogo drugih podobnih. Ne gre pozabiti na socialistični aktiv, ko sta dva vidna funkcionarja socialistične stranke prišla svetovat naj se opusti linija obrambe Slovencev, saj da zaradi kakih tisoč slovenskih glasov izgublja tista stranka kar drugih deset tisoč italijanskih. Znana je reakcija nekaterih socialističnih kadrov, ki so takrat izstopili iz njenih vrst in se nikoli več niso vpisali. Tudi dolgoletno zavlačevanje razprave o zakonskih osnutkih za globalno zaščito, tudi s strani določenih socialističnih prvakov, ki so imeli v rokah vse možnosti, da bi pomagali hitremu iterju v senatu, je dokaj zgovoren dokaz uradnega socialističnega popuščanja glede na slovensko vprašanje. Morda ko smo dolgo zavlačevanje razprave ugotavljali, obsojali in se mu protivili v vseh prejšnjih letih v senatu, verjetno se nismo dovolj zavedali zagatnosti zavlačevalnega dela in odlaganja, kakor se tega zavedamo danes, po sklenitvi dogovora socialistične stranke z Listo za Trst. Očitno vidimo

13. in 14. junija je Godbeno društvo Nabrežina praznovalo devetdesetletnico ustanovitve. Poleg tega pa je pred dvajsetimi leti vodstvo godbe prevzel dirigent Stanko Mislej (na sliki). Jubilaroma, godbi in dirigentu, vošči uredništvo Dela, da bi še dolga leta tako uspešno nastopali.

zagato bolj jasno tudi v obljubi Craxija v Beogradu, ko je januarja 1985 zagotovil naši, jugoslovanski ter mednarodni javnosti, da bo v teku desetih dni vlada predložila zakonski osnutek za globalno zaščito Slovencev v Italiji kar se, kakor se bralci spominjajo, nikoli ni uresničilo. Danes bolje razumemo kot tokrat, da je šlo samo za taktično politično potezo da se razprava odloži na bogvekdaj in da se uresniči postopna linija uradnega popuščanja socialistične stranke glede na slovensko vprašanje.

Najvišjo stopnjo tega popuščanja je pa PSI dosegla pri zadnjih razpletih dogodkov, ko sta namreč pokrajinski tajnik v Trstu, Seghene, in deželni tajnik,

Ob izvolitvi v senat
čestita
Stojanu Spetiču
sekcija KPI Dolina

Saro, podpisala sporazum z melonarji, potem določila prof. Agnelli za kandidata in ga skupno izvolila. Vse to je PSI sprejela, kljub temu, da je prof. Agnelli zapustil svoje mesto v tržaški občini znak protesta za časa levega centra, ko so imenovali Slovenca Hreščaka za odbornika, in da ne daje nobenega jamstva da bi ščitil Slovence v senatu, kamor je bil, žal, izvoljen, kljub temu, da zagovarja melonarske teze v zvezi s Slovenci, kljub temu da podpira preštevane Slovencev, kar je nasa manjšina vedno odklanjala in kar je doslej uradno odklanjala tudi socialistična stranka!

Sam Seghene se je čudno vedel in vedno bolj jasno na ravni popuščanja po sklenitvi sporazuma z Listo in ni hotel javno povedati kakšno bo v novem parlamentu stališče socialistične stranke do Slovencev, ali ono, ki ga zagovarjajo senator Castiglione, furlanski socialisti, določeni Slovenski socialisti v Trstu in Gorici in evropski parlamentarci socialistične stranke, ki so za globalno zaščito Slovencev v Italiji, ali pa ono, ki ga zagovarja Agnelli! Na pozive, naj se izreče, je odgovoril s stavkom »Slovenci ste nahujskani!« in z žalitvijo in izsiljevanjem komunistične partije. A jasne obljube v korist Slovencev ni izustil. Izjave pa, da je prijatelj Slovencev, nam niso dovolj. Isto so nam stokrat povedali prvaki Liste za Trst, a vemo da se zaradi tega ne bodo potrudili za našo globalno zaščito!

Kakšna jamstva nam torej daje za bodoče ta stranka, da bo v parlamentu še naprej nastopala za pravice Slovencev? Kakšen osnutek bo v korist Slovencev predložila? Kako bo ta stranka, vsedr-

žavno nastopala potem ko je sam njen prvak, Craxi, ki je obljubil globalno rešitev za Slovence tako slovenski enotni delegaciji, kot na samostojnih nastopih v Trstu in v Beogradu, podpisal sporazum Segheneja in Sare z Listo za Trst?

Kakšen nadaljni potek bo imela dvo-smerna (in dvoumna) politična linija socialistične stranke do slovensko vprašanje? Kakšna uradna smer bo prevladala v bodoče?

To novo, veliko vprašanje, ki si ga postavljamo glede na vsedrjavno in krajevno zadržanje te stranke slovenskega vprašanja v bodoče, ni edino vprašanje, ki se postavlja te dni pred našo pozornost.

Predstavništvo Trsta v rimskem parlamentu se je povečalo, s tem se pa ne veča možnost okrepitve nastopa za slovenske pravice. Izvolitev senatorja Agnelli in poslanca Camberja krepi v parlamentu zastopstvo naše dežele, ki se protivi globalni zaščiti za vse Slovence v Italiji in to na za Slovence najbolj ugodni stopnji. Iz preteklih izkušenj pa dobro vemo, da deželni dejavniki močno vplivajo na mnjenja njihovih vsedrjavnih predstavništev. KPI ima že izdelano stališče do Slovencev, ki je enako

Naš slovenski senator, Stojan Spetič ima za seboj, čeprav številčno okrnjeno, vendar še vedno močno politično, komunistično silo. Lahko računamo na sodelovanje z neodvisno levico, in upamo, tudi, predstavnikov etničnih strank (v preteklosti nismo imeli vedno celotne podpore tistih skupin). Vendar je velika uganka kaj misli PSI kot politična sila? Glede na slovensko vprašanje: kaj bo sedaj storila? Koliko nanjo lahko še računamo?

Pojasnilo PSI je v tem pogledu zelo nujno. Res ga ni mogoče še naprej odlagati. Pri tem odigra lahko zelo važno vlogo skupina slovenskih socialistov, kljub znakom majanja za časa volilne kampanje.

Zelo je pa važno v tem trenutku, ko se ponovno pripravljamo na parlamentarni boj, da storimo vse mogoče da čimprej obudimo enotni poseg in nastop, da bo v takem, otežkočenem položaju naša manjšina odigrala v rimskem parlamentu ne le vlogo subjekta v boju za lastne pravice, vlogo ki ji pritiče, temveč da bo odigrala tudi vlogo povezovalca vseh dejavnikov, ki so soudeleženi v zakonodajnem delu in obrobem nastopu glede na globalno zaščito.

Komunistična partija Italije Generalni tajnik

Draga tovarišica Gerbec,

v trenutku, ko zapuščas aktivnost v parlamentu, ti želimo nasloviti zahvalo in čestitke partijskega vodstva ter moje osebne za način, kako si to dolžnost izpeljala.

Tvoje delo, tako v splošnem, kot v posebnem oziru na tako delikatna vprašanja kot so odnosi med Italijo in Jugoslavijo ter pravice manjšin na obeh straneh meje, je bilo zgledno po svoji vztrajnosti, točnosti in politični vnemi. Prepričani smo, da boš te značilnosti ohranila v svojih novih aktivnostih in v tem duhu prejmi naša najiskrenejša voščila.

Alessandro Natta

na vseh ravneh. Kar zagovarja tovariš Natta, zagovarja vsak drugi predstavnik KPI, v parlamentu in v deželi Furlaniji-Juljski krajini.

Druge stranke pa izdelujejo svoja stališča sproti in stališča v parlamentu se izdelujejo na podlagi hotenja tukajšnjih izvoljenih.

V senatu ostaja naprej demokristjanski senator Beorchia, ki boju za globalno zaščito gotovo ni pomagal. Za časa volilne kampanje se je celo ponašal kako je nastopal proti globalni rešitvi in grajal druge stranke petorice, ker niso bile prisotne in mu pri negativnem nastopu do nas niso pomagale.

Zato se za boj, nastop in delo za globalno zaščito ne obetajo ravno lahki po-goji. Pot ne bo enostavna, ravna.

Dragocen kot nikoli bo v bodočem nastop demokratičnega gibanja in dela večinskega naroda, ki si prizadeva z nami za rešitev slovenskih pravic.

Zato je pričakovati v tem smislu program nastopov in pobud v podporo parlamentarnega boja, ki ne sme ostati osamljen.

Prizadevanje za okrepitev ozračja medsebojnega sožitja in strpnosti ter medsebojne solidarnosti med tuživečimi ljudmi je zelo aktualno vprašanje, ki mora biti pri srcu vsakemu demokratu.

Glede na cilj pa ne sme biti dvoma za nobenega demokrata. Boj za slovenske pravice je boj za demokratično napredovanje, za izvajanje republiške ustave, za zmago pravičnosti. Tega ne pozabimo nikoli.

Spremenjena politična razmerja v Italiji po predčasnih državnozborskih volitvah

Nova razčlemba na levi po neuspehu KPI - Protislovje med aritmetično možno napredno večino in taktiziranjem vladnih strank - Neopredeljenost «zelenih» - Otežkočen boj za zaščito naše manjšine - Nujnost iniciativnosti komunistov

Stojan Spetič

Nekaj dni pred volitvami sem se pogovarjal s prijateljem. Govoril je, kako ga moti to, da so po volitvah prav vsi zmagovalci. Dovolj je, da izbereš pravo primerjavo in dokažeš, da so volilci nagradili prav tvojo stranko. V Italiji, je pravil, bi moralo priti do globokega pretresa, da bi bilo vsem jasno, kaj se dogaja in kaj ljudje hočejo.

Tudi tokrat se mu želja ni izpolnila, čeprav ni mogoče reči, da tokrat ni bilo zmagovalcev in poražencev. Gotovo je, naprimer, da je bila KPI poražena, saj je na volitvah izgubila skraj 3% glasov. Nismo hinavci, da bi se skrivali pred tako preprosto ugotovitvijo, čeprav priznavamo z enako iskrenostjo, da smo razočarani. Tudi ne verjamemo, da smo si zaslužili tak rezultat. Vendar velja tudi tokrat spoznanje, da je demokracija taka: državljani so odločili in tako bo. Imeli bomo parlament, v katerem bo šibkejša KPI, zato pa sta se okrepili obe glavni «vladni» stranki - demokršćanska in socialistična. Pa ne samo na račun KPI, ki je del svojih gla-

sov oddala socialistom in demokristjanom, pač pa predvsem na račun manjših laičnih strank, kot so liberalci, republikanci in socialni demokrati.

Kam so šli komunistični glasovi? Predvsem moramo poudariti, da ostaja KPI temeljna sila italijanske levice, za katero glasuje vsak četrti državljan. Res pa je tudi, da je KPI izgubila vso prednost zadnjih dveh desetletij! To je resnica, mimo katere ne moremo in ne smemo, čeprav vemo, da lahko najdemo za vse pravo razlago in opravičilo.

Nekaj se je torej globokega premaknilo v italijanski družbi in te premike moramo sedaj razumeti. O tem razpravljajo komunisti na vseh ravneh, od sekcij do centralnega komiteja v Rimu. Čujejo se tudi glasovi, da bi morali sklicati izreden kongres, kar pa je najbrž pretirano, saj smo imeli prejšnjo pomlad poglobljen kongres partije, ki je začrtal veljavno strategijo. Vprašati se moramo samo, ali smo jo dovolj jasno prenesli v javnost in z njo prepojili vsakodnevno politično dejavnost.

Paziti se moramo poenostavljanja, ki nikamor ne pelje. Ni prav, naprimer, da ocenjujemo rezultate na prvi pogled in presojujemo, da smo izgubili večino glasov na račun «zelenih». V resnici je tja šel le manjši del tradicionalnih volilcev KPI. Prej bi lahko trdili, da so se za «zelene» opredelili mladi volilci, čeprav moramo v isti sapi priznati, da se je večji del mladine opredelil za krščansko demokracijo, naj se to zdi še tako neverjetno! Luigi Pintor je za svoje volilno geslo, polno optimizma, izbral stavek: «Nočem umreti v demokršćanski Italiji». Če naj veljajo projekcije o tem, kako glasuje mladina, bi morali misliti, da se bo Pintorjev strah uresničil. In vendar je tudi res, da je osnovno spoznanje teh in drugih volitev zadnjih let predvsem večja mobilnost volilnega zbora. Del volilcev se namreč hitreje opredeljuje zdaj za to, zdaj za drugo izbiro, kakor se jim pač trenutno zdi potrebno ali koristno. Tokrat so, naprimer, nagradili na leviči predvsem Craxijeve socialiste, v katerih so (najbrž) videli uresničljivi reformizem, ki je dovolj agresiven in pragmatičen, pa tudi preprost in poenostavljen, medtem ko so predlogi KPI bili resni ali resnobni, težko razumljivi in zapleteni. Seveda bi lahko takoj odgovorili, da so družbeni problemi v resnici bolj zapleteni in da je socialistični reformizem zgolj frazerstvo. Naj bo tako ali drugače: obrodil je sadove, ki jih ne smemo prezreti samo zato, ker z njimi nismo zadovoljni. Kolikokrat se je v preteklosti zgodilo, da so drugi zapisali o nas: «Tresli smo hruško, da so drugi pobirali sadeže». Tokrat velja prepogovor za našo stranko.

Prvi rezultat povečane mobilnosti volilnega zbora je vsekakor v določenem premiku na levo. Zdi se najbrž neverjetno, da je tokrat v parlamentu možna levičarska vladna večina, od komunistov in socialistov do socialnih demokratov in zelenih, brez KD in brez sredinskih laičnih strank. Seveda se moramo takoj vprašati, ali je to realna perspektiva ali pa samo aritmetično spoznanje.

In tu se odpira drugo razmišljanje. Kolikokrat se je že zgodilo, da so volilci izbirali v določeni smeri, na osnovi stvarnih interesov in želja, v resnici pa so stavili na zgrešenega konja. Prepričan sem, naprimer, da je doberšen del ljudi glasoval za «zelene» misleč, da je njihova politika levičarska. Ko-

Tudi letos so goreli pri nas svetoivanski kresovi, ki označujejo najdaljši dan v letu in nas v tej tehnološki dobi spominjajo na našo povezanost z naravo, tistim bogastvom, ki ga s takšno lahkoto uničujemo.

likšno razočaranje ob spoznanju, da so sami prvi izjavili, da se nikakor ne čutijo levičarje. Upati je le, da ne bodo kazali presodkov svetovnonazorskega značaja, kajti možnosti premikov so vezane predvsem na podiranje pregrad in presodkov ter iskrenost programskih soočanj ter iskanja skupnih imenovalcev.

V novem parlamentu sta možni dve vladni večini: petstrankarska vlada, kot doslej, ali pa večina demokratične in reformistične alternative vseh naprednih sil, ki naj potisne KD v opozicijo. Priznati moramo, da pripada izbira socialistom, ki se na svojem zadnjem kongresu v Riminiju niso opredelili, pa se bodo morali prej ali slej odločiti. Trenutno se zdi, da je Craxi izbral metodo slepomišenja, kar pomeni, da misli počakati na ponudbe. Z leveice mu lahko ponudimo predvsem programsko sporazumevanje, kajti KPI ne gre za golo oblast. Z demokristjani pa se Craxi lahko zmeni predvsem za oblast, ne glede na programe. Bodočnost bo pokazala, kam se bo PSI usmerila in kako bo ravnala. Niti ni rečeno, da se ne odpirajo zanimivi procesi in premiki, ki jim ne slutimo zaključka...

Kakorkoli že, volitve niso utrdile političnega ravnotežja v državi. Vse je bolj labilno, negotovo, zmedeno. V tem smislu je pojav razpršitve glasov značilen pokazatelj neopredeljenosti in nedorečenosti, v kateri se najbrž na stežaj odpirajo možnosti politične iniciative, če se ne bomo prepuščali samo razočaranju in užaljeni osamjenosti. Odrpte so možnosti ostrih, toda konstruktivnih soočanj vsebinskega značaja, predvsem pa spreminjanja aritmetične večine v politično koalicijo. To pa je proces, v katerem moramo komunisti odigrati ustvarjalno vlogo. Je tudi proces, ki terja veliko strpnosti in umerjenosti, predvsem pa spoznanja, da nismo nikoli želeli sami predstavljati vso levico, vse progresivne sile. Sedaj je razčlenjenost teh sicer različnih sil na dlani: potrebno je

poiskati skupni imenovalec, usmeriti tokove k jasnim, pa čeprav delnim ciljem. Najbrž ti cilji ne bodo tisti, za katere smo se borili, vendar je ustvarjanje naprednejših ravnotežij in pogojev dela že pozitiven rezultat, ki ustvarja možnosti nadaljevanja našega boja.

Konec koncev ima naše gibanje zgodovinske razsežnosti, kar pomeni, da se naš krog ni iztekel s temi volitvami. Še bomo volili, se pravi preverjali svoje moči in razmerja sil. Tokrat smo ugotovili, da je naša politična sila šibkejša, kljub temu pa ni izgubila vseh svojih moči.

Naj mi bo dovoljen vsakomur razumljiv paradoks: že res, da smo nekoliko shujšali, vendar nismo omagali. Lahko se celo zgodi, da bomo sedaj hitreje prišli do vrha, če ohranimo drznost, smelost in pogum.

Nobenega malodušja, torej. Niti užaljenosti. Pač pa kritične treznosti in vedrine, da bomo znali razumeti to, kar se je zgodilo in ukrepati, da spet pridobimo silo in vpliv.

V teh pogojih, seveda, ne bo lahko nadaljevati boja za zaščito naše manjšine, posebno še, če upoštevamo rezultate v naših krajih in presenetljiv uspeh socialmelonarskega zavezništva.

Očitno je, da bomo morali tudi na tem področju poostri politično iniciativo, da se zbližajo vse sile, ki jim gre za kulturo sožitja in enakopravnosti. Te so sedaj razkropljene, marsikdaj in marsikje tudi ponižane ali utišane. Vendar izražajo realne interese, ki so močnejši od taktičnih potez in spretnosti. Dilema, ki se je pojavila takoj po izbruhu protiosimskega protesta, pred dobrim desetletjem, je namreč še vsa pred nami. Zavedati se moramo, mi in naši prijatelji, da spada tudi razreševanje te dileme v okvir širših družbenih, političnih in civilizacijskih premikov v Italiji in Evropi.

Stojan Spetič

Slovenska volilna računica (II)

Objavljamo isti naslov rubriki, ki smo jo pričeli tik pred volitvami, da bi našim bralcem ponudili v razmišljanje nekaj osnovnih misli in spoznanj. Ugotoviti moramo, da je tak način informiranja, mimo propagandističnega poenostavljanja, prispeval k delnemu uspehu, ki je edina svetla točka v sicer nezadovoljivem volilnem izidu.

Z računalnikom smo obdelali rezultate in skušali razumeti, kakšni so bili volilni premiki med Slovenci. Seveda moramo takoj povedati, da je težko reči «kako so glasovali Slovenci», ker nimamo na razpolago vzorčno čistih slovenskih volilnih sredin: večina Slovencev živi v mestu in obrobju, pa tudi po vaseh je narodnostni sestav sedaj kar se da raznolik.

Kljub temu lahko ponudimo bralcem v razmišljanje nekaj zanimivih ugotovitev ki so (drznemo si trditi) sedaj že nesporne.

Računalniška obdelava tržaških volišč nam je naprimer dala zanimivo sliko. Kompiuter smo namreč vprašali, naj nam pove volišča, kjer KPI napreduje v odstotkih. Vprašanje ni bilo od muh, če pomislimo, da smo tokrat zabeležili na volitvah splošno nazadovanje. Računalnik smo torej spraševali,

naj nam pokaže izjemne situacije. Rezultat je zgovoren, kajti seznam volišč nam daje (več ali manj) sliko slovenske prisotnosti v predmetjih in samem mestu, kakor tudi sliko okolice. Seveda ni mogoče trditi, da smo napredovali samo na račun slovenskih glasov, niti si ne drznemo zagovarjati mnenja, da je napredovanje homogen, enakomeren pojav v slovenskih voliščih. Tudi tu prihaja do protislovij in negativnih trendov, s katerimi se bomo morali soočiti. Za sedaj torej zadostujejo prve splošne ocene, brez podrobnosti.

* * *

Prva ugotovitev ni neposredno vezana z volitvami. Med volilno kampanjo smo nekajkrat opozorili na dejstvo, da se pri nas uporablja zgrešene šablone. Med temi naprimer prepričanje, da je «drugo tržaško senatno okrožje» pretežno slovensko in okoliško, zato je tam izvolitev sovenskega kandidata na listah KPI takorekoč «zagotovljena». Tako je večkrat pisalo tudi v našem tisku, če pa smo kdaj pa kdaj opozarjali na določene probleme, so nam očitali predvolilni alarmizem.

Sedaj, ko so volitve mimo, lahko torej brez nevarnosti, da bi se izpostavljali takim očitkom, povemo, da je senatno

okrožje Trst 2 v resnici največje volilno okrožje na Tržaškem, saj predstavlja celi dve tretjini vseh tržaških volilcev. Okrožje Trst 1, ki predstavlja mestno središče, pa je veliko manjše, saj ima komaj eno tretjino volilcev.

Ne gre zgolj za aritmetični problem števila volilcev, pač pa za spoznanje, da se vsak volilni premik v Trstu močno pozna tudi na rezultate v tem «gotovem» volilnem okrožju. Tu glasuje kakih 130 tisoč volilcev. Zadostuje objava tega podatka, pa bo vsakomu jasno, da je iz trte izvita predstava, češ da je to «slovenska okolica», saj smo Slovenci v tem okrožju velika manjšina, recimo da nas je za eno četrtno, največ tretjino...

V tem okrožju je prišlo tudi do demografskih premikov, kot ve vsakdo, ki je le pokukal tržaško panoramo in opazil četverokotnik na Melari ali stanovanjske bloke pri Judovcu (Altura). Vsak tak stanovanjski blok pa odtehta repntabrsko ali zgoniško občino z vsemi njihovimi volilci!

Toliko o «zagotovljenih izvolitvah». Tokrat nam je še uspelo izvoliti slovenskega senatorja v okrožju Trst 2, je pa res tudi, da ima komaj dva odstotka prednosti glede na čedajsko volilno

okrožje.

Lekcija teh volitev, z vidika manjšinske volilne računice, je dvojna: potrebna je večja strnjjenost naših glasov, močnejša akcija pridobivanja zavezništva med demokratičnimi Italijani, ki so tudi v tem volilnem okrožju večina; poleg tega pa bomo morali na prihodnjih volitvah razmišljati o tem, da kandidiramo slovenske kandidate v obeh okrožjih - tržaškem in čedajskem, če hočemo zagotoviti izvolitev predstavnika naše manjšine z resničnim jamstvom.

Poglejmo sedaj, kako so glasovali naši ljudje, med katere smo v tej volilni kampanji razširili tisoče in tisoče izvodov našega časopisa.

Slovenski socialisti so v Medji vasi, prav na začetku volilne kampanje, izdali svoj proglas, v katerem so obsodili zavezništvo med PSI in LpT ter njeno protislovensko bistvo. V tem pozivu so

jasno povedali, da vabijo somišljenike, naj ne glasujejo za PSI, pač pa podprejo druge stranke in kandidate. Pravzaprav so poudarili, naj vsak glasuje svobodno in po svoji vesti.

Edino zamejsko občilo, ki je pozivu slovenskih socialistov dalo trajno vrednost in težo političnega sporočila je bila zasebna radijska postaja na Opčinah, za druge pa se je zdelo, kot da je »poziv iz Medje vasi« v nekaj dneh izčrpal svojo aktualnost, ko trenutni jezi sledi čas pomiritve in sprave. Tako smo lahko brali v »Unità« izjavo slovenskega tržaškega odbornika arh. Darija Jagodica, da podpira dogovor PSI-LpT, v slovenskem tisku pa je nastala tišina.

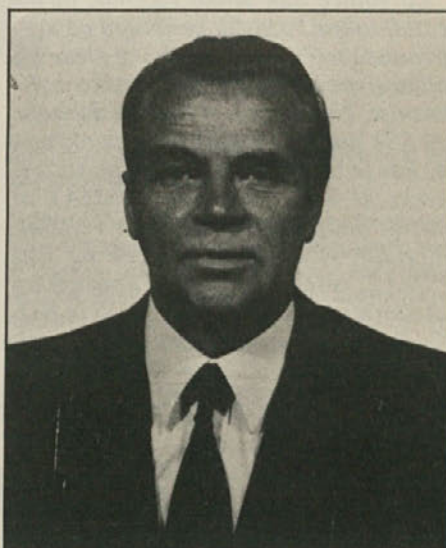
Rezultati so na dlani. Razen častnih izjem ljudi, ki so v kabini glasovali drugače, se je večina slovenskih socialistov ponovno opredelila za PSI in je najbrž vejela trditvi pokrajinskega tajnika Se-

gheneja, da je »še vedno prijatelj Slovencev«, kot je PD opremil z naslovom znano pismo o krvavih rokah članov KPI. Če drži, da je za PSI kljub divji kampanji proti dvojezičnosti glasovalo na Tržaškem vsaj tisoč slovenskih socialistov, tedaj si lahko pripišejo kot zgodovinsko zaslugo tudi izvolitev skrajno desničarskega listarja Camberja v po-

SENAT

	1983	% 1983	1987	% 1987	% + -
BARKOVLJE	619	25,75	532	22,43	-3,32
GRETA	867	19,51	691	15,96	-3,55
ROJAN	1.718	17,97	1.506	15,97	-2,00
KOLONJA - FERLUGI	1.932	16,30	1.671	14,26	-2,04
NOVA MITNICA	1.748	13,73	1.462	12,30	-1,43
S. VITO	1.194	14,40	1.032	12,95	-1,45
C. ELISI	1.194	15,63	1.031	14,01	-1,62
STARA MITNICA	3.832	17,90	3.117	15,58	-2,32
ROCOL	1.814	18,62	1.750	17,16	-1,46
SV. ALOJZ	989	20,27	871	17,14	-3,12
SV. JAKOB	2.347	29,54	1.903	25,90	-3,64
PONČANA	1.529	29,57	1.289	26,56	-3,01
SV. MAGDALENA	1.202	28,07	1.023	24,04	-4,03
SV. IVAN	1.533	21,51	1.307	19,18	-2,32
LONJER	298	59,48	268	57,14	-2,34
PODLONJER	484	31,39	413	28,76	-2,63
ŠKEDENJ	2.970	21,77	2.561	19,15	-2,61
SV. ANA	2.083	25,61	1.964	22,02	-3,60
NASELJE SV. SERGIJA	1.496	25,40	1.227	21,47	-3,94
KOLONKOVEC	1.281	29,68	1.214	26,34	-3,34
KRIŽ	506	41,00	477	38,94	-2,07
PROSEK	707	38,97	707	41,66	+ 2,69
OPČINE	1.199	25,31	1.145	23,75	-1,56
TREBČE	250	70,03	233	67,15	-2,88
PADRIČE	261	51,79	243	52,60	+ 0,81
BAZOVICA	307	61,90	298	62,34	+ 0,45
DOLINA	1.969	50,81	1.961	50,36	-0,45
DEVIN - NABREŽINA	1.556	30,29	1.522	29,07	-1,22
REPENTABOR	174	36,63	229	47,41	+ 10,78
MILJE	4.006	45,54	3.687	41,22	-4,32
ZGONIK	559	41,44	647	47,61	+ 6,17

Slovo od tovariša Veljka Guština

V sredo so v Nabrežini pokopali šele 62-letnega tovariša Veljka Guština, ki ga je neusmiljena bolezen že več let spremljala in odvzela ljubljeni družini ter tovarišem. Na zadnji poti ga je pospremila množica prijateljev ob žalostinki nabrežinske godbe, tovariš Alojz Markovic, predsednik občinske sekcije VZPI-ANPI, mu je pa naslovil poslednji pozdrav.

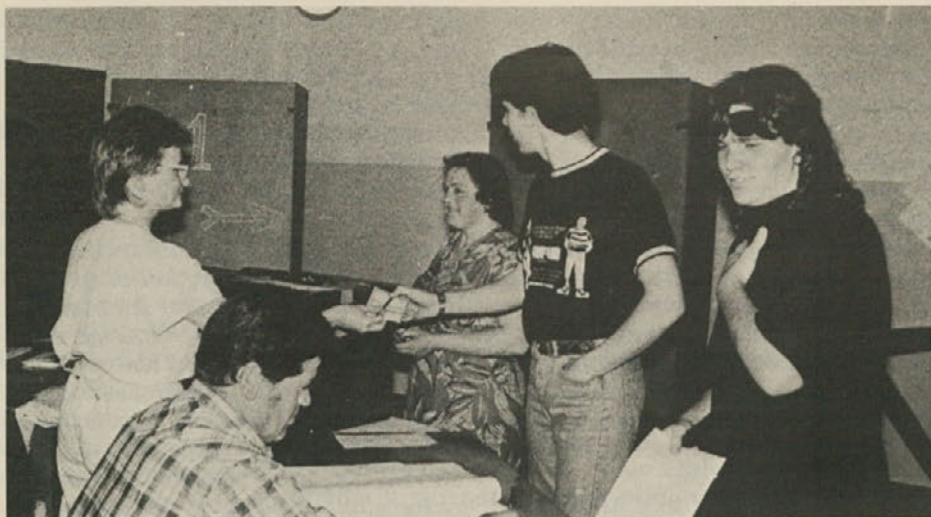
Veljka se bomo spominjali kot odličnega tovariša, ki je kot mlad fant vstopil v osvobodilni boj in vsa povojna leta ostal aktiven in prizadeven borec za napredek. V občini Repentabor je bil več let podžupan in mnogo je prispeval pri izgradnji javnih objektov, s katerimi se danes občina lahko ponaša. Bil je tudi dolga leta član pokrajinskega vodstva partije in sindikatov.

Pred skoraj dvajsetimi leti se je preselil v Nabrežino, kjer si je ustvaril družino in se posvetil trgovini z vzhodnoevropskimi državami, tako da je njegova prisotnost v političnem dogajanju bila bolj obstranska. Srečno družinsko življenje je v zadnjih letih prizadela bolezen, ki je tovariša Veljka iztrgala ženi in dvema hčerkama, katerim izrekamo najgloblje sožalje.

slansko zbornico. Kajti odv. Camberve, da je bil izvoljen z visokim ostanom in prednostjo, ki je do prvega neizvoljenega v nekem drugem okrožju znašala pičlih tisoč glasov...

Res škoda, da se slovenski socialistični volilci niso dovolj informirali o «volilni računici». In vendar je tržaški italijanski dnevnik dokaj točno povedal volilcem, kakšna je igra števil...

Za volilce SSK lahko rečemo, da so se tudi tokrat razdelili predvsem po svetovnonazorskih tendencah, ne glede na tolikanj poudarjano manjšinsko solidarnost. Na Goriškem je večji del volilcev SSK podprlo krščansko demokracijo, kar je že ustaljena zgodovinska tradicija, ki je niti dogovor s PSDAZ ni okrnili. Skupno je SSK na teh volitvah ohranila 60% svojih volilcev na listi PSDAZ, ostalih 40% pa je «posodila» ostalim strankam, predvsem KPI in KD. Na Tržaškem je na stotine tradicional-

V Borštu je volil na dan svojega 18. rojstnega dne najmlajši slovenski volilec v naši pokrajini.

nih volilcev SSK oddalo svoj glas za izvolitev slovenskega senatorja na listi KPI, del volilcev pa je podprl tudi kan-

didate KD, pa čeprav je ta pojav v Trstu manj opazen kot na Goriškem. Zelo majhno število volilcev SSK je podprlo KPI za poslansko zbornico, kjer se je tovarišica Nives Košuta uveljavila zgolj z lastnimi močmi in doživela velik uspeh po številu preferenc, bodisi med mladino, kot tudi med demokratičnimi Italijani. Število preferenc za Nives Košuto nam spet daje zanimiv zemljevid prisotnosti in zavesti naših ljudi v mestnih četrtih, kot tudi obstojnost demokratične solidarnosti med Italijani in Slovenci v okviru volilne baze KPI.

Razumljivo je, da se je na Goriškem močno uveljavila Aleksandra Devetak, poleg nje pa je v Beneški Sloveniji dobila veliko število preferenčnih glasov neodvisna prof. Silvana Fachin Schiavi, ki je bila izvoljena v poslansko zbornico.

* * *

Zadnje razmišljanje o načinu vodenja volilne kampanje. V slovenskih občinah je nekaj zelo okornega, veliko previdnega, česar že zdavnaj ni več v italijanskih sredstvih javnega obveščanja. Pomislimo samo na dejstvo, da italijanski tisk objavlja volilno rekamo, slovenski pa ne in sam filtrira vsako sporočilo. Tokrat je filter bil neizprosno celo pri objavljanju urnika volilnih shodov.

Drugo spoznanje se tiče naše tradicionalne previdnosti in opreznosti. Povsod drugje v Italiji se najdejo kulturni delavci, umetniki, osebnosti z vseh področij javnega življenja, ki s svojimi pozivi «sponsorizirajo» kandidate ali stranke. To se je pri nas zgodilo pred več kot 15 leti in nikoli več.

Čemu tolikšna opreznost? Ali je ta previdnost prvi predznak odmika od politike, ali pa le dokaz prepričanja, da je vse že vnaprej določeno in «zagotovljeno»? Volitve so pomembna politična bitka, na katerih prav nasprotniki ne štedijo s sredstvi. Pri nas pa je opreznost merilo modrosti, ali ne.

ZBORNICA

	1983	% 1983	1987	% 1987	% + -
BARKOVLJE	641	23,76	547	20,21	-3,54
GRETA	919	18,41	727	14,76	-3,66
ROJAN	1.869	17,38	1.529	14,39	-2,99
KOLONJA - FERLUGI	1.991	16,16	1.749	14,29	-1,87
NOVA MITNICA	1.747	13,16	1.311	10,76	-2,40
S. VITO	1.289	14,41	1.010	11,66	-2,75
C. ELISI	1.119	14,28	983	12,68	-1,60
STARA MITNICA	3.493	17,84	2.647	14,39	-3,45
ROCOL	2.004	18,17	1.773	14,76	-3,41
SV. ALOJZ	1.082	19,59	915	15,82	-3,77
SV. JAKOB	2.513	28,35	1.943	23,52	-4,83
PONČANA	1.614	28,08	1.343	24,87	-3,21
SV. MAGDALENA	1.380	28,72	1.065	22,16	-6,56
SV. IVAN	1.620	20,50	1.339	17,21	-3,29
LONJER	316	58,09	274	52,39	-5,70
PODLONJER	515	30,37	429	27,41	-2,95
ŠKEDENJ	3.235	21,39	2.685	17,67	-3,72
SV. ANA	2.246	24,18	2.042	19,87	-4,31
NASELJE SV. SERGIJA	1.641	24,32	1.311	20,43	-3,89
KOLONKOVEC	1.359	28,10	1.247	23,08	-5,02
KRIŽ	549	38,99	483	34,48	-4,42
PROSEK	766	37,77	747	38,83	+1,05
OPČINE	1.378	25,27	1.428	23,21	-2,06
TREBČE	280	66,51	241	61,79	-4,71
PADRIČE	297	52,20	250	48,17	-4,03
BAZOVICA	340	58,72	317	57,74	-0,98
DOLINA	2.089	48,65	2.048	46,24	-2,41
DEVIN - NABREŽINA	1.695	29,44	1.501	25,03	-4,41
REPENTABOR	207	35,45	242	40,20	+4,75
MILJE	4.328	43,76	4.220	41,46	-2,30
ZGONIK	671	43,35	715	41,91	-1,44

Komunist Ob 50-letnici smrti **Antona Gramscija**

BIL JE VELIK, IZVIREN IN PRODOREN MISLEC

Gramsci ni bil samo generalni sekretar Komunistične partije Italije, temveč je bil eden največjih teoretikov marksizma in leninizma v Zahodni Evropi. Togliatti je o njem rekel, da je bil sploh »teoretik politike« in da je imel o politiki »bogate in neusahljive koncepte«.

Gramsci ni bil samo globok analitik, marveč je zasnoval tudi novo politično strategijo, ki je imela v središču problem konsenza, se pravi »problem odnosa do demokracije«. Preučevalci njegovih del so si enotni, da ga ni nikoli zaznamovala ozkosc, pač pa vedno širina, ter da je na primer okrog leta 1925 nastopal proti teoriji »preprostega ekonomizma« prav z naglašanjem teorije o »politični širini«. S to teorijo je na primer obsojal tezo o neizbežnosti vojnega spopada med kapitalizmom in socializmom, razvil in podkrepil je tezo o družbeni nadvladi, ki da mora imeti kot nosilca »napredne in poštene sile in cilje« ter se zavzemal za pravo »kompetitivnost« med obstoječimi ustanovami in proizvodnimi silami.

Med kapitalizmom in socializmom ni več videl odrezavega antagonizma, marveč praznino, ki jo mora socializem zapolniti s svojimi pomembnimi družbenimi cilji. Tedaj, v času tretje internacionale, so obstajali trije postulat: zaostrovanje kapitalistična protislovja, utrjevanje kapilaren pomen ekonomije ter jemati razredni boj kot nujen antagonističen odnos. Bilo je tako, da je bilo vse pregrešno, kar ni bilo na liniji, ki jo je narekovala sovjetska partija, v Zahodni Evropi pa ji je dolga leta najbolj sekundirala Komunistična partija Francije.

To je bil mož, ki je v znamenju Leninovih razmišljanj vztrajal ne na takoiimenovanem »katastrofizmu« kapitalizma, temveč na spreminjanju njegovih struktur, deloma pa tudi hotenj te družbene ureditve. Togliatti, ki se je zlasti od leta 1956 nemalo trudil v tolmačenju Gramscijeve teorije in tez, je rekel, da je ta »korenito spremenil podobo kapitalizma«. Gramsci je zatrjeval, da ni nujno, da demokratično gibanje premaga in odpravi kapitalizem, saj lahko samo »napreduje ter osvaja nove in nove pozicije«.

Zastopal je stališče, da bo kapitalizem

lahko ostal še dolgo, vendar ga bodo notranja protislovja zmeraj bolj potiskala v popuščanje, se pravi v sprejemanje socialističnih zahtev. V bistvu, je na primer naglašal Giorgio Amendola, je Gramsci nenehoma skrbel za odnos »med socializmom in demokracijo«, seveda ne več demokracijo nekdanjega tipa, ki jo je sam čas že pregazil. Skratka, Gramsci je bil na antipodu tistih, ki so razvoj in uresničevanje socializma jemali črno-belo ter predstavlja še danes, »še bolj kot včeraj in predvčerajšnjim« — to so besede Alessandra Natta, generalnega sekretarja KP Italije — velik vzgon protidogmatske politike.

Marxa ni Gramsci nikoli jemal kot prisilnega jopiča, ki bi preprečeval miselni tok, marveč kot okvir, bolje rečeno, kot izhodišče, ki je vseskozi poživljalo ideje in sklepanja. Marksistično misel je tolmačil najgloblje, osvobajajoč jo slehernega »mehanističnega« ostanka; zanesljivo je zadel zdajšnji teoretik Umberto Cerrone, ko je podčrtal, da se je Gramsci dosledno bojeval proti »ekonomiciistični ozkosti«, proti »korporativističnemu sektašstvu«, naposled pa tudi podrejanju stališčem in mitom nacionalistične buržoazije, ki niso imeli nič skupnega z novimi pogledi delavskega razreda in demokratičnega gibanja.

Gramsci je govoril in napisal vrsto resnic. Tako je na primer — in ne enkrat — naglasil, da se doktrina »lahko kaj hitro sprevrže v dogmo, brž ko izgubi stik z množicami in njihovimi dragocenimi izkušnjami«. Njegova razmišljanja so segala v najbolj dolgoročne sfere. V bistvu je soglašal s filozofijo o tem, »kdaj navadno nastopi kriza« in je menil, da v takem primeru ne gre čakati in da je treba »brž izvesti potrebne ukrepe«. V Gramscijevem času pojem in nevarnost birokracije v socialistični družbeni ureditvi še nista glasno trkala na vrata, zanimivo pa je, da ta sloviti mislec v znanih Zvezkih sviri pred nevarnostjo sle po »oblasti« in »po foteljih«.

Gramsci je podpiral tezo o demokratičnem centralizmu, vendar je opozarjal, da mora ta biti »sproščen«, da ga ne smemo dojemati togo in da mora zlasti služiti ugotavljanju napak in pomanjkljivosti, ki pa jih je treba odpravljati »brezkompromisno«, zlasti tam, kjer očitno ovirajo demokratični razvoj. Demokratični centralizem je Gramsci povezoval z znano teorijo o »hegemonizmu«, kar pa seveda terja pojasnilo: mislec se je pri tem kajpak skliceval na diktaturo proletariata, vendar si jo je razlagal, kakor kaj let prej Lenin, kot »demokratično diktaturo večine ljudstva«, se pravi, kot je sam pojasnil v Pismih iz zapora, kot »diktaturo delavcev in izkoriščanih, ki predstavljajo ve-

čino, proti družbenim izkoriščevalcem, ki pa so v manjšini«.

Hegemonije si potemtakem ni predstavljaj kot absolutizem, marveč nasprotno, kot je pozneje razlagal Togliatti, kot »osvojitve na temelju družbene pravice, do katere pa je moč priti tudi z dialogom«. Izraz »dialog« je kar pogosten v Gramscijevih delih. Navadno ga spremlja celo misel o »obveznosti dialoga«. Mestoma je bil Gramsci pri razlagi teorije o »hegemonizmu« kar preprost: »demokracija (ali, z zornega kota socialističnega razvoja, hegemonija) namreč ne more pomeniti le napredovanja delavca — težaka v kvalificiranega delavca, marveč na raven, da bo lahko neposredno vplival in »upravljaj«.

Gramsci pa je šel še dlje. Ustvaritev hegemonije po njegovem ne bi smela pomeniti samo realizacije političnega vodstva, marveč tudi kulturnega in moralnega. Kultura in morala — je trdil — sta v bistvu sestavini istega pojma, hkrati pa tudi temelj napredne politike. Med drugim je pojasnjeval, da smo v času industrijske revolucije v Angliji in francoske vstaje v času preroda doživeli le tako imenovano »pasivno revolucijo«, ker ti sestavini (kajpak poleg drugih dejavnikov) nista bili dovolj močni.

To so nekateri drobci, ki pa nemara le osvetljujejo, kako daleč od Gramscijeve politične misli so bili dogmatski pojmi. Togliatti je leta 1960 rekel, »da nam Gramsci ponuja ključ, zato da se upremo in odpravimo proces dogmatizacije, sklerotičnega pasivizma«, ki je označeval stalinsko obdobje. Gramsci si je prizadeval obuditi kreativni značaj Leninovega marksizma, vrednost teorije kot voditeljice akcije. Zdajšnji generalni sekretar KP Italije Natta povsem soglaša s sklepom, da so Gramscijevi pogledi pozneje pripeljali Togliattija do tega, da se je začel bojevati »za italijansko pot v socializem«.

Poseben poudarek pa gre temu, kako »široko in visoko mnenje« je imel Gramsci o kulturi, pa tudi o množičnih običajih, ki jih je imel za najbolj neposredno izpeljanko kulture. V domala vseh svojih delih se Gramsci zavzema za »ustvarjalno spoštovanje« tako italijanske kot tudi mednarodne kulture. To je cenil v najširšem smislu ter je izločal samo tisti njen del, »ki je bil očitno prostaški in zaostal«. O njeni vlogi v socialističnem razvoju pa je imel kristalno jasno stališče: vloga kulture je izredna, primarna, mora pa to biti »vloga ne površnega podpiranja ali svetovalstva, marveč naravnost protagonista«.

MIRO KOCJAN

(Konec v prihodnji številki)

PROGRAM

četrtek, 2. julija:

ob 20. uri nastop gojencev plesnih šol KD «F. Prešeren» in Kiwi iz Pirana.

petek, 3. julija:

ob 20. uri recital mladinske skupine «P. Tomažič»

SPOMIN NA BODOČNOST

sobota, 4. julija:

ob 19. uri okrogla miza na temo AIDS

nedelja, 5. julija:

ob 18. uri koncert godb na pihala BREG in RICMANJE

ob 20.30 srečanje z novoizvoljenima parlamentarcema
STOJANOM SPETIČEM in WILLERJEM BORDONOM

ponedeljek, 6. julija:

ob 19. uri okrogla miza o problemih varstva okolja

Vsak večer glasba:

2. in 3. julija skupina BAZAR

4. julija skupina PRIZMA

5. in 6. julija skupina POMLAD

Kioski odprti v četrtek po 17. uri, ostale dneve od 10. ure dalje.

Krožek mladih komunistov razstavlja amaterske fotografije na temo miru: otvoritev bo v četrtek, 2. julija, ob 19. uri v veži gledališča «F. Prešeren».

Celoten program se bo odvijal ne glede na vremenske razmere, ker bo na razpolago pokrit prostor s 500 sedeži.

Poleg tradicionalnega srečolova bodo v prodaji listki za veliko loterijo z bogatimi nagradami, ki bodo izžrebane v ponedeljek, 6. julija.

Stand s knjigami, gastronomski kioski, domače vino in mini-enoteka s pečnimi vini.

Darovi in prispevki

Ob poravnavi naročnine so v sklad Dela prispevali tovariši: Josip Štoka s Kontovela 9.000 lir, Sosič Ivan (Nino Cavallo) iz Nabrežine 9.000 lir in Korosec Zdravko iz Boljunca 4.000 lir.

Sekcije KPI in VZPI - ANPI Devin Nabrežina izrekajo najgloblje sožalje svojcem ob smrti nepozabnega tovariša Veljka Guština in prispevajo v počastitev njegovega spomina 50.000 lir v sklad Dela.

Regent Josip iz Sosljana prispeva 10.000 lir v sklad Dela.

V spomin na dragega očeta Franca Budina daruje sin Ivan 50.000 lir v sklad Dela.

V spomin na Franca Budina daruje Zmaga Blažina 15.000 lir za Delo.

Pred enim letom je preminul tovariš Toni Hrovatin. V počastitev njegovega spomina daruje žena Nela 200.000 lir za Unità in Delo.

V spomin na Franca Budina - Pepija daruje Franjo Furlan z družino 25.000 lir za Delo.